

Resenären

Resenären

drama om Marco Polo

av Christian Lanciai (2011)

Personerna:

Maffeo Polo
Nicolo Polo, hans bror
Marco Polo, dennes son
en äldre kines
Aladdin, den Gamle i Berget
Mustafa
Ali
en fader
Antares från Kashmir
Kublai Khan, storkhan och kejsare av Kina
amban, hans minister
Prinsessan Silverklocka
hennes piga
kejserliga soldater
kommendanten för Genuas statsfängelse
en fängvaktare

Handlingen utspelar sig från Venedig genom hela Asien och fram till Genua under åren 1271-98.

Copyright © C. Lanciai 2011

Resenären

Akt I scen 1. En stökig krog i 1200-talets Venedig.

Ett allmänt slagsmål bryter ut. Marco räddar sig in i ett bås, där kinesen sitter.

kinesen Välkommen, unge man. Du gjorde rätt som tog din tillflykt hit till detta infama ställes enda kinesiska hörn.

Marco Er har jag sett förut. Ni är kines.

kinesen Hur kunde du gissa det?

Marco Så mycket vet jag, att jag kan skilja en kines från andra asiater.

kinesen Du är således bekant med Asien och dess folk?

Marco Någorlunda. Min far och farbror har varit på resa där.

kinesen Då måste du höra till familjen Polo.

Marco Den enda familjen här som rest till Asien.

kinesen Unge man, vad vet du egentligen om Asien?

Marco Inte mycket, men min far och farbror vet desto mera.

kinesen Jag har hört att du skall resa dit tillsammans med dem. För vad? För att göra din lycka eller olycka?

Marco Kan man göra sin olycka i Asien?

kinesen Vad har ni här i Europa? Egentligen bara krig. Européerna lider av politiskt storhetsvansinne, alla skall vara främst, och de fattar inte att bara en kan vara främst. Det har vi fattat i Kina från början och därför böjt oss under den främste, Storkhanen, vår kejsare och ledare.

Marco Vi har en påve.

kinesen Har ni inte två eller tre? Råder det inte ganska mycket kontroverser inom er kristna kyrka, som skall leda världen men bara verkar leda den till nya krig och konflikter?

Marco Ni har rätt. Men är då Asien så mycket bättre med sina vilda muslimer?

kinesen Du har rätt. Men muslimerna finns bara i början av Asien. De är ett hinder som ni måste överstiga för att lära känna det verkliga Asien.

Marco Vad är det verkliga Asien?

kinesen En bra fråga, min son, och jag tror att jag kan besvara den. (*tar fram en sidenbonad som föreställer en mycket vacker kinesisk prinsessa*) Är du nöjd?

Marco Vem är detta? En sådan skönhet kan inte finnas i Europa.

kinesen Det är prinsessan Silverklocka, en av vår kejsare Kublai Khans döttrar.

Marco Hon ser verkligen ut som om hon besatt alla Asiens nycklar och mysterier. Min far har precis i dagarna äntligen fått en kommission från påven med brev till er kejsare som introduktion, och två heliga bröder skall följa med oss som sändebud. Tror ni att jag har chansen att få se denna gudomligt vackra prinsessa i verkligheten?

kinesen Jag kan nästan garantera det. Men det blir en lång och svår resa för dig, unge man, då du helt saknar erfarenhet.

Marco Min far och farbror har desto mera. De reste i Asien under sammanlagt femton år.

kinesen Jag vet, men det räcker inte. Asien är halva världen. Alla större städer i Kina är dubbelt så stora som era största städer i Europa. Och innan ni kommer fram till Kina, som är världens största rike, måste ni passera de muhammedanska länderna, som tillsammans är lika stora som Europa eller större och om möjligt ännu mer krigiska och problematiska, ty islams värld är en mörk värld, medan Kina är upplysningens rike. Det skall du få inblick i när du kommer dit.

Marco Det sägs att ingen utbildning är mera värdefull än resandets.

kinesen Det är riktigt, min son. Den som reser står aldrig stilla, och den som står stilla fastnar, men att fastna i invanda rutiner och stillastående mönster är att dö. Då är det bättre att röra på sig.

Marco Jag tror er. Men här kommer nu min far.

Nicolo Sitter du här på krogen, Marco, när vi behöver dig?

Marco Jag fastnade här tillsammans med en kines.

Nicolo Jag ser, en av Storkhanens främsta agenter och Venedigs ambassadör för Cathay. Hur hamnade ni båda här på krogen?

Marco Jag höll på att hamna i ett krogslagsmål när denne värde man drog mig in och avsides för en givande konversation.

Nicolo Och hur höll du på att hamna i ett krogslagsmål?

Marco Far, jag tittade bara in för att se om här fanns några av mina vänner. Då kastade någon kniv mot en annan, och så var rabaldret i full gång. Hade inte denne värde diplomat dragit mig undan hade jag deltagit.

Nicolo Och hur hamnade ni här, herr ambassadör?

kinesen Jag visste ni skulle komma hit på jakt efter er son. Ni reser snart igen, inte sant?

Nicolo Så snart vi är klara. Vi har fått påvens klarsignal. Nu fattas bara de sista praktiska förberedelserna.

kinesen Ni är köpmän, eller hur?

Nicolo Ingenting annat.

kinesen Er värld handlar alltså bara om debet och kredit, vinstgivande uppgörelser, leveranser och transport, packning och skaffning, tullen och persedlar och gränslösa bekymmer för att allt skall komma fram. Asiens värld är något helt annat. Där går inga räkningar ihop. Asien handlar om den överkliga verkligheten, där bara det fantastiska och omöjliga blir verklighet, medan den materiella verkligheten blir helt betydelselös.

Nicolo (till Marco) Förstår du något av gubbens flummerier?

Marco Nej, men jag vill lära mig förstå det.

kinesen Ni har en god son, messer Nicolo Polo, som jag tror att kommer att se till att ni lyckas med era affärer om ni tar honom med, ty han har ett vaket sinne, och framför allt, han vill lära sig.

Nicolo Han är ung.

kinesen Det kan vara en fördel. Reser man som ung blir man aldrig gammal. Resandet är en ständig förnygringsprocess.

Nicolo Kommer du med, Marco?

Marco (reser sig) Min far behöver mig för sina affärer. Tack för er undervisning, herr ambassadör.

kinesen Jag är här för att ge ett gott intryck som representant för mitt land.

Marco Ni hade inte kunnat ge ett bättre. Ni har lyckats öka mina förväntningar.

kinesen Tack, min son. Ha en god resa, och framför allt, kom välbehållen tillbaka.

Marco Jag skall göra mitt bästa. Min farbror brukar säga, att det bästa med att resa bort är att komma hem igen.

kinesen Det ligger mycket i det.

Nicolo Kom, min son. (*går ut med Marco*)

kinesen Familjen Polo är alltså resklar mot Kina. Det skall jag meddela min kejsare, och det kommer att glädja honom.

Scen 2. Jerusalem.

Maffeo Din son verkar finna sig till rätta vart vi än kommer.

Nicolo Han är som fisken i vattnet, särskilt här i Jerusalem. Här finns ju hela världshistorien, och vi befinner oss i dess centrum.

Maffeo Synd att vi inte kunde hålla staden mot morerna.

Nicolo Det var dödsdömt från början. Korstågen var ett befängt vanvett som lyckligtvis aldrig kunde vara i längden. Se bara på det där fullständigt utflippade barnkorståget för 70 år sedan, när det samlades barn kring hela Europa som skickades iväg till det Heliga Landet för att de med sin oskuld skulle erövra det åt kyrkan. De flesta togs av araber på vägen och såldes som slavar, många gjordes till eunucker, tusentals dog av umbäranden, medan bara en bråkdel stoppades och skickades hem igen. Hur kunde påven få så vanvettiga idéer?

Maffeo Det var inte påvens idé.

Nicolo Det var illa nog att det låg präster bakom det.

Maffeo Här kommer Marco.

Nicolo Vad har du gjort, Marco?

Marco Sett mig omkring. Araberna lämnar de kristna helt i fred i nästan hela staden. De får ha sin egen kyrka och kloster, och det var tydligen den förra kejsaren som såg till att det blev en viss toleransens ordning här.

Maffeo Den bannlyste?

Marco Ja, Federico II, den ende som någonsin lyckades erövra Jerusalem utan något våld alls. Påvarna förstod sig inte på hans diplomati och bannlyste honom.

Maffeo Han grälade med påvarna hela sitt liv.

Marco Ändå gav han dem Jerusalem, och fastän araberna återtog staden så fort han var borta har de respekterat den ordning han införde här. Det här är väl den enda platsen på jorden där judar, kristna och araber respekterar varandra.

Nicolo En annan lysande furste här som tog Jerusalem var Saladin.

Maffeo Han som slogs mot Rickard Lejonhjärta?

Nicolo Nej, Rickard Lejonhjärta slog honom, men de respekterade varandra, och efter kung Rickards tid såg Saladin till att de kristna fortsatte respekteras i Jerusalem. Kung Rickard lyckades aldrig ta Jerusalem, men han kom överens med Saladin.

Maffeo Var inte Saladin kurd?

Nicolo Jo, han var kurd.

Marco Vad är det att vara kurd?

Nicolo Kurderna är ett utbredd folk i norr som behärskar Mosul och Damaskus bland andra städer. De är bergsfolk och farliga som krigare, och Saladin var den mäktigaste furste de någonsin frambringat. Han lyckades återerövra Jerusalem från de kristna och hålla staden mot det tredje korståget. Han var en upplyst och framsynt furste som förstod sig på diplomati. Inte alla muslimer är enbart farliga fiender.

Maffeo Vi skall igenom kurdernas land på vägen till Bagdad. Många karavaner har utsatts för överfall och plundring av dem. Särskilt har vi varnats för en mäktig furste som kallas för den Gamle i Berget.

Nicolo Den kanske största faran mellan oss och Kina.

Marco Vem är det?

Maffeo Vi vet inte. Vi har försökt få närmare information om honom, men han behärskar hela den äldsta delen av världen, alltså bergslandet omkring Noaks berg Ararat från Anatolien till långt ner i Persien och anses vara den högste ledaren för assasinerna.

Marco Vad är det för ett folk?

Nicolo Lönnmördare. De är ett hemligt muslimskt sällskap av lönnmördare som mördar vem som helst på beställning och alltid genomför sina mord och kommer undan. De har varit korsfararnas största fara, då de oftast är helt vanliga unga män som kan nästla sig in överallt och är väl tränade som spioner.

Marco Det låter spännande.

Maffeo Sådant kan lätt bli litet för spännande.

Marco Kommer vi att komma i kontakt med dem?

Nicolo Knappast. Den Gamle i Berget är inte intresserad av enstaka resenärer. Han är mest intresserad av att breda ut sin makt och försöker därför kuva den ena fursten efter den andra omkring sig med att få dem att bekriga varandra.

Maffeo Därför återvände våra båda munkar hem till påven. De ville inte ta risken att resa genom ett sådant land.

Nicolo Jag förstår dem.

Marco När far vi?

Nicolo Så snart som möjligt. Är du redan mätt på Jerusalem?

Marco Jag vill alltid vidare. Att stanna för länge på ett och samma ställe passar inte mig.

Maffeo Din son är energisk.

Nicolo Som sin far. *(slår Marco på armen)* Kom, Marco. Det är dags för en rejäl middag. *(De bryter upp.)*

Scen 3. Ett förtrollande vackert palats med hängande trädgårdar.

Aladdin Världens ondska kryper i mig, beslagtar mig och gör min själ till maktens instrument som ingenting kan stoppa. Jag har skapat detta paradiset på jorden som en utgångspunkt och bas för evig expansion och den universella makten, såsom vår profet Muhammed förespråkade och föregick som gott exempel för den. Makten kompromissar aldrig, den är absolut och evig i sitt innersta och okränkbara väsen, och det är blott för oss att ta del i den och följa den och lyda den intill det yttersta. Det kan ej finnas trognare lärjungar än till det konceptet, och jag uppfostrar dem till oövervinneliga framtidsfurstar över ett imperium som skall överträffa alla andra i totalitär absolutism och suveränitet, allt enligt vår profet Muhammeds föregångsexempel i den heliga Koranen. Men jag tror min senaste apostel håller på att vakna.

Ali Var är jag?

Aladdin I paradiset.

Ali Det verkar faktiskt så. Jag hade underbara drömmar. Vackra kvinnor fägnade mig generöst och gav mig allt de hade i en lustgård av den mest gudomliga förtrollning, ja, det var som en förtrollad park där allting fanns.

Aladdin Det var verkligheten själv, min son, och den är här.

Ali Och vem är ni?

Aladdin Aladdin, till er tjänst, en tjänare av världen och profeten och Allah, som har för avsikt att omvandla hela världen till ett paradiset, och därför är du här som värvad medlem av det heligaste sällskapet på jorden.

Ali Vad är det för ett sällskap?

Aladdin De utvalda av Allah som skall besitta jorden såsom furstar för all framtid under mig.

Ali Är ni en furste?

Aladdin Och den mäktigaste och den ende här bland Edens berg, där livet började för mänskligheten omkring Ararat.

Ali Ni talar som en övertygande profet.

Aladdin Jag är den levande profeten. Alla andra är för länge sedan döda.

Ali Ni har alltså skapat detta paradiset med dessa parker, detta slott och denna möjlighet för sådana som jag.

Aladdin Precis. Och det är inte utan avsikt.

Ali Vad är avsikten?

Aladdin Världsherravälde. Du är utvald. Med en skara av de främsta av de mest begåvade av denna världens ynglingar och unga män skall vi bekriega världens ondska.

Ali Hur?

Aladdin Det får du se. Njut friskt av paradiset än så länge, samla krafter inför din mission, som du så småningom skall informeras om som invigd och som utvald, en av dessa lyckliga unika få.

Ali Ni ger mig allt och paradiset fröjder, och jag kan ej mer än tacka och med hjärtat ta emot.

Aladdin Din lydnad är det enda jag begär. Allt annat kommer av sig själv.

Ali Jag svär er gärna evig lydnad om det här får bli mitt hem.

Aladdin Din enda säkra tillflyktsort på jorden. Ingen vet att du är här.

Ali Skall mina släktingar få veta det?

Aladdin Ju mindre de vet, desto bättre, ty från denna bas agerar vi i hemlighet.

Ali Det låter spännande.

Aladdin Ta för dig obehindrat av mitt hem och ditt och paradiset fröjder. Njut av kvinnorna och drogerna, som får dig hälsosamt att glömma bort din kropp och dess begränsningar för att i stället göra dig mer medveten om själen och dess krafter, som

är obegränsade. Med själens krafter och oemotståndlighet skall vi med tiden ta kontrollen över världen.

Ali Ni är i sanning min välgörare och som en bättre fader, och jag skall med tacksamhet och glädje lyda er i allt.

Aladdin På det att det må gå dig väl. Jag lämnar dig med paradiset fröjder. Tänk på att du får en uppgift snart.

Ali Den skall jag genomföra blint för er skull och med glädje, då ju ni gör allting möjligt för mig.

Aladdin Du artar dig, min gosse. (*går*)

Ali Han tog mig hit med löfte om en bättre framtid. Aldrig kan jag svika honom när det nu har börjat så pass bra. Här har jag allt, all lyx, ett harem utan ände och ej någon hejd på alla ljuva droger jag vill ha. Vad kan han ha i kikaren? Nå, jag är inte ensam. Tids nog får jag veta det.

Mustafa Hallå, Ali. Har du vaknat nu?

Ali Jag har aldrig drömt så underbart i hela mitt liv, och mästaren säger att det var verklighet.

Mustafa Det är den verklighet vi lever i. Han har gett oss paradiset som belöning för att vi tjänar honom.

Ali Men hur kan vi tjäna honom? Vad begär han av oss?

Mustafa Det får du se. Njut under tiden. Du har haft ett saligt rus, och det är bara att späda på det och underhålla stämningen med att röka på. Säg till när det blir tråkigt i längden, och vår herre skall ge dig något att göra.

Ali Vad har du gjort för honom?

Mustafa Det är en hemlighet. Vi har tystnadsplikt. När du själv blir invigd i hemligheterna och lyckats genomföra din första mission kan vi prata om det och jämföra yrkeserfarenheter.

Ali Så han lär upp oss till ett yrke?

Mustafa Det kan man säga. Det är bara första gången som blir svår, som vid ett samlag. Sedan blir det bara lättare och lättare, och snart blir man van.

Ali Det låter både spännande, inbjudande och oemotståndligt.

Mustafa Som det första samlaget. Vårre är det inte.

Ali Hur många är vi?

Mustafa Ett antal.

Ali Du undviker frågan.

Mustafa Ärligt talat vet jag inte. Det vet bara vår mästare, men vi är tillräckligt många för att vara säkra var vi än rör oss mellan Mosul och kusterna i söder. Vi behärskar inte kuststäderna, där härskar köpmännen, men hela bergslandet är vårt, och jag tror att mästaren också har både Mosul och Damaskus i sin hand.

Ali Då är vi verkligen mäktiga.

Mustafa Och hans makt växer hela tiden. Och det är tack vare oss.

Ali Ändå har han ingen armé och verkar bara härska genom fredliga medel och profetens lagar.

Mustafa Han har oss i stället, ett hemligt sällskap av islams främsta unga män, högutbildade, kunniga, smidiga, sluga och oemotståndliga.

Ali Jag känner mig privilegierad.

Mustafa Vänta tills du blir initierad.

Ali Jag är redo för vad som helst.

Mustafa Vänta några dagar. Ta det lugnt och njut. Be om ett uppdrag när du vill ha omväxling. När du genomfört uppdraget blir njutningarna här desto större. Sedan kan du ständigt fortsätta vidare på den vägen mot ständigt högre njutningar, ständigt svårare uppdrag och utmaningar och ständigt större makt.

Ali Du får bli min vägledare.

Mustafa Tack, Ali. Du kommer aldrig att ångra dig.

Akt II scen 1. I ett karavantält.

fadern Det var absolut inte min avsikt att hejda er resa. Jag ville bara varna er, som jag ser det som min uppgift att varna alla främlingar som reser här.

Maffeo Vi vet vad det handlar om. Vi känner redan till det mesta om den Gamle av Bergen, men vi vill gärna höra er historia.

fadern Det är den mest förfärliga och smärtorika tragedi man kan tänka sig. Den Gamle av Bergen sträcker ut sina tentakler överallt och längre och längre i en demonisk makthunger som aldrig kan stillas och som tyvärr de flesta faller för och fastnar i, som min son.

Nicolo Vad hände med er son?

fadern (mot Marco) Han var lika ung som ni, ädle resenär. Den Gamle av Bergen rekvirerar bara unga vackra friska och begåvade män för att hänsynslöst utnyttja dem som medel för sitt maktbegär utan att bry sig det minsta om olycksfall på vägen. Han menar, att för etablerandet av sitt onda välde på jorden är alla medel tillåtna medan de som offras för hans verksamhet bör se det som en ära att få dö som martyrer, under åberopandet av Koranen och Profeten som föregångsexempel. Profeten lovar ju paradisiska fröjder och obegränsad tillgång till vackra kvinnor till alla som offrar sig som martyrer för islams heliga sak, och den Gamle av Bergen har satt detta i system med att konstruera ett paradiset på jorden i form av ett vackert slott med trädgårdar och parker, där han etablerat ett harem av vackra kvinnor för sina anhängares och offers behov.

Nicolo Vad hände med er son?

fadern När han red i bergen fann han en förtrollande vacker blomma, som han inte kunde motstå frestelsen av att plocka. När han doftade på den blev han så berusad, att han tappade uppfattningen om tid och rum. När han åter kom till sans befann han sig i ett palats av sådan skönhet och rikedom av hängande trädgårdar, springbrunnar och blomsterprakt att han ånyo blev bedövd och överväldigad, inte minst när han därtill blev upppassad av vackra houris, som gav honom allt vad han ville ha. Till slut trädde den Gamle fram och besvarade hans fråga om var han var med att han var i paradiset, och min son kunde inte annat än tro på honom. Det paradiset den Gamle skapat på jorden i avskildhet och säkerhet bland sina berg var alltför övertygande för att kunna förnekas.

Maffeo Men vad var det för en blomma? Och hur kom han till palatset?

Nicolo Jag vet att det i bergen på vissa håll i Asien växer en berusande ört som används medicinskt vid andningsbesvär, men minsta överdos kan innebära en livsfarlig berusning. Kan det ha varit denna ört han fann, som en vallmominiatyr?

fadern Jag vet inte. Det visste han ju inte själv. Men där i palatset blev han så väl omhändertagen och så tillgiven sin välgörare att han villigt, ja, entusiastiskt gav sig i hans våld och lovade tjäna honom i allt. Efter några månader fick han sitt första uppdrag.

Nicolo Ett lönnmord.

fadern På en högt uppsatt köpman som börjat organisera en motståndsrörelse mot den Gamle av Bergen och hans växande inflytande och utsugning av landet genom hot och utpressning. Köpmannen blev lönnmördad i sömnen med en dolk i hjärtat, men en tjänare såg mördaren när han tyst klättrade ut ur fönstret samma väg han tagit sig in och lyckades springa i fatt honom och fälla honom. Mördaren försökte dräpa även tjänaren, men annat folk skyndade till och övermannade den desperata mördaren, som var maskerad och avslöjades som min son.

Maffeo Vi beklagar.

fadern Han blev avrättad och halshuggen, men jag fick träffa honom hans sista natt i livet. Inför döden nyktrar alla till ordentligt, men i många fall är det då för sent att äntligen återvinna den fullkomliga mentala hälsan efter att den varit förvirrad. Han

fick mig dock att lova att varna alla i hans ålder som ovetandes om den Gamle av Bergen och hans konster färdades genom landet. Därför vänder jag mig särskilt till er son, som är i samma ålder som min son var, med en varning för vad som kan hända.

Marco Tack för varningen. Vi kände redan till denne gamle maktgalne mans förehavanden och är inte rädda. Tvärtom. Det vore intressant att träffa honom.

fadern Vart är ni på väg?

Nicolo Till Storkhanen av Kina.

fadern Han har en stor familj med mäktiga bröder och brorsöner. Han skulle kunna åtgärda problemet. Den Gamle av Bergen måste stoppas och likvideras. Annars kan han förena hela den muslimska världen under sig och omgestalta den till ett skräcktyranni av terror och ondska. De unga män han värvar är bara överlägsna elitförmågor, och genom att han binder dem till sig genom ständig berusning och bortskämdhet gör de gärna vad som helst för honom ofta utan att ens veta vad de gör.

Maffeo En farlig man. Vi skall sätta Storkhanen på honom.

Nicolo Vi skall underrätta Storkhanen om vad som pågår.

fadern Tack, mina herrar. Jag tror det är det bästa ni kan göra.

Marco Ändå skulle jag gärna vilja träffa den där gamlingen och se vad han går för.

fadern Akta dig, min son!

Nicolo Marco är nyfiken på allt och vill veta allt. Det har sagts oss att den Gamle av Bergen lämnar mindre resällskap i fred.

fadern Det är riktigt. Det är i hans intresse att skydda alla karavaner, så att de kan betala tribut. Han riktar mest sin udd bara mot etablerade furstar och kalifer, som är besuttna och inte gärna rör på sig.

Marco Vi måste ändå färdas den vägen. Då är det väl lika bra att göra en artighetsvisit hos gamlingen?

fadern Du vet inte vad du ger dig in på, min son.

Marco Därför vill jag veta det.

Nicolo Ingenting kan stoppa Marco.

Maffeo Låt oss fortsätta vår resa som om vi inte visste något och se vad som händer. Tack för er berättelse, gamle man. Vi uppskattar er varning och tar den ad notam men kan inte följa den.

fadern Jag tror att ni kan klara er.

Marco Det tror jag också.

fadern Lycka till då, mina herrar, och ursäkta att jag uppehållit er. *(drar sig ur tältet med artiga bugningar fulla av respekt och värdighet)*

Maffeo Vad tror du, Nicolo?

Nicolo Jag tror inte vi har någonting att frukta. Vi är utlänningar. Den Gamle av Bergen är bara intresserad av muslimer.

Marco Men får vi en inbjudan så måste vi väl acceptera den?

Nicolo Jag tror inte han vet om vår direkta förbindelse med Storkhanen. Jag tror bara han kan vara intresserad av oss som kuriositeter i karavanväg.

Maffeo Det tror jag också.

Marco Alltså är det bara att hoppas på hans tillmötesgående.

(Nicolo och Maffeo ser på varandra.)

Scen 2.

Aladdin De skall vara våra ärade gäster, och vi skall visa dem den högsta gästvänskap och generositet. Det är en ära för oss att de kommer från en annan värld så långt för att besöka oss och visa oss och vår värld sin uppmärksamhet och sitt intresse. Visa in dem.

(en tjänare visar in Maffeo, Nicolo och Marco)

Välkomna, mina vänner. Detta slott är ert med allt vad det kan innehålla under all er vistelse i detta paradiset med mig som värd.

Nicolo Vi ämnar inte stanna länge.

Aladdin Har ni skyndsamt?

Maffeo Inte alls, men dröjsmål är för resenären alltid det minst önskvärda av allt.

Nicolo Vi hejdades på vägen av en grupp av era män och inbjöds artigt till att vara era gäster för åtminstone tre dagar. Såpass mycket har vi lärt oss av ert land, att det att refusera en inbjudan är ej endast en oartighet men rena förolämpningen.

Aladdin Det gläder mig att ni tar seden dit ni kommer, och på så sätt skall ni komma långt. Vad är ert resmål?

Maffeo Vi är venetianska köpmän på vår andra resa till det fjärran Kina för att bättra på förbindelserna mellan Kina och vår stad för handelns skull.

Aladdin Så ni är bara hederliga handelsmän, som bygger broar över världen och förenar den i alla mänskors ekonomiska intressen. Ni civiliserar världen, vilket är berömvärt, och jag önskar er av hjärtat lycka till och att ni slipper fler förseningar.

Nicolo Vi tackar för er gästvänskap och stannar gärna hos er i tre dagar men ej mer.

Aladdin Men denne unge man är väl ung för en sådan resa. Han är väl en son till någon av er?

Nicolo Ja, han är min son.

Aladdin Och låter då hans moder honom resa bort på många år i Asien fastän han ej ens är tjugo?

Nicolo Ack, min herre, modern dog när Marco föddes. Vi var då i Kina och fick intet veta förrän vi kom hem tillbaka efter femtonårig resa. Då var Marco redan brådmogen som man och redo att slå följe med oss, vilket skall ge honom lysande för att ej säga idealisk möjlighet till utbildning och mognad.

Maffeo Han är praktisk, nyfiken och intresserad av allt faktiskt och konkret.

Aladdin Hur finner han då denna mystiska och magiska osannolika värld av svärmeri och religiösa pejlingar av det gudomliga?

Marco Det intresserar inte mig.

Aladdin Är du ej intresserad då av allt?

Marco Jag nöjer mig med verkligheten som den är.

Aladdin Och i den ingår inte Gud, magi, mystik och politik och ondska?

Marco Nej. Det håller jag mig utanför. Det vill jag ej ha något med att göra.

Aladdin Ändå slipper man ej sådant. Man råkar ut förr eller senare, men du gör klokt i att med konsekvens undvika alla slika frestelser. Då kommer du att klara dig. Dock vill jag varna dig, då du tilltalar mig som framåtsträvande energisk yngling, som är just det slag av människa som jag vill främja här i livet. Jag vill hjälpa dig, och därför vill jag varna dig. Jag vet, ärade gäster, att ni har förbindelser med kejsaren av Kina, ni är väntade av honom, och jag vet att ni har ombetts av bekymrade och olyckliga fäder till de söner som jag värvat och som förolyckats i min tjänst, att klaga hos Storkhanen av Cathay och få mig och min verksamhet åtgärdad. Varen lugna. Jag skall icke hindra er, fastän det skulle ligga synnerligt i mitt intresse att försena er, men det behöver jag ej göra, ty er resa blir i alla fall långt längre och mer komplicerad och omfattande än vad ni tänkt er. Sjukdom skall försena er, och du, min unge man, skall sväva mellan liv och död ett helt år utan att ni kommer vidare. Det är ej jag som vill det, utan det är bara som det blir. Det kanske inte skall förändra saken ens om ni av hänsyn till mitt värdskap avstår från att väcka Khanens vrede emot mig. Som ni försöker jag blott göra världen bättre, efter vår profet Muhammed har ej någon tagit upp hans mantel såsom ledare för alla muselmaner, som i stället ständigt splittras upp i sekter. Jag gör bara vad jag kan i enlighet med min religion och vår profets förkunnelse och allt mitt bästa. Mera kan jag inte göra för islam.
(Polos begrundar hans tal innan de svarar.)

Nicolo Vi tackar för er öppenhet men måste dock beklaga att ni inte är affärsman eller köpman, ty som handelsman så hade nog er hederliga grund mer kommit till sin rätt än som muslim och sekteristisk ledare.

Aladdin Jag tackar för den komplimangen. Vi bestämmer inte alltid själva våra öden, utan snarare dess värre föds vi till dem, som er granne son här, som har fötts i rätt familj till en korrekt och hederlig karriär. Men ni är trötta efter maten och ert resande. Det ser jag på er. Ni har min tillåtelse att dra er lugnt tillbaka. Mina tjänare skall visa er ert vilorum. Själv drar jag även mig tillbaka.

(Tre tjänare inkommer, bugar sig för Polos, som reser sig, bugar artigt och avlägsnar sig med tjänarna.)

Marco Tack för maten.

Aladdin Väl bekomme. *(Polos ut.)*

Skall jag sinka dem och få dem att försvinna? Khanen är den ende här i världen som jag har att frukta, men det kommer att ta år för dem att ta sig fram, och när de äntligen når Kina kanske Khanen redan hunnit dö, ty han är redan kommen till en ålder. Efter honom skall hans släktingar i årtal försöka slåss om makten, och om jag kan klara mig till dess så går jag säker. – Låt dem vara. Låt dem fara. De är hederliga människor, och jag har ingen rätt att straffa dem så länge de ej motarbetat mig. *(drar sig tillbaka)*

Scen 3. Marco svårt sjuk till sängs.

Marco Vad är det för en helbrägdagörare du har frambesvurit för att försöka lindra min obotliga sjukdom?

Nicolo Ge inte upp, Marco. Vi skall få dig frisk.

Marco Det är förbannelsen från den Gamle av Bergen. Han vill inte att vi skall nå Kina. Han vet att vi kommer att sätta Storkhanen på honom.

Nicolo Var inte vidskeplig. Det är ingen läkare jag har hämtat åt dig den här gången. Du tycker ju om sagoberättare. Denne man kan berätta allt för dig om ett land som ligger söderut.

Marco Kashmir?

Nicolo Ja. Om du tycker om hans beskrivningar kan vi överväga att göra en avstickare dit över Pamir för att få dig frisk, Vi måste ju ändå över Pamir.

Marco Du vet, att beskrivningar av främmande länder är det bästa jag vet, om de är sannfärdiga. Låt mig få träffa honom.

Nicolo Jag hoppades du skulle reagera så. *(hämtar Antares)* Välkommen, Antares. Min son vill gärna höra mera om ditt land Kashmir. Kanske du kan bota honom bara med att berätta om landet.

Antares Det vill jag gärna göra, ty det är det vackraste landet på jorden. Det består av bara trädgårdar och odlingar, oändliga sjöar och höga berg, som överallt tornar upp sina snövita glaciärhättor över sjöarna och slätterna och planteringarna. Därtill är det god ordning i landet. Vår konung är upplyst, det har han alltid varit vem det än har varit, och hans politik har alltid varit tolerans och respekt för allt liv, för religiös strävan och för studier. Vi har särskilda kloster som är inrättade som universitet, och våra klosterväsen bedrivs av munkar som försvurit sig åt celibatet för att kunna koncentrera sig på det gudomliga och universella.

Marco Det låter idealiskt. Vilken är er religion? Det låter snarare som kristendom än som islam.

Antares Vår religion är buddhismen, som egentligen är mera en filosofi än en religion, ty vi avstår från alla personliga gudar. Däremot har vi faktiskt er Jesus Kristus grav i vår huvudstad Srinagar i Kashmir, där han dog vid hög ålder som en vanlig människa men högt respekterad för sin visdom och helighet.

Marco Skulle han då inte ha dött på korset?

Antares Han studerade i Indien vid unga år och förkastade såväl zorostrianismen och hinduismen men inte buddhismen. Efter avslutad mission i Jerusalem, där han genomförde sin egen död för att uppfylla alla Messiasprofetiorna, och som han överlevde, återvände han med sin mor till Kashmir, där omgivningen kring Wularsjön påminde honom mycket om nejderna omkring Gennesarets sjö men så oändligt mycket större, där han vördades så länge han levde tills han dog vid hög ålder. Modern ligger i samma grav i Srinagar i Kashmir. Hon dog tidigare.

Marco Gravarna finns där?

Antares I en särskild liten gravkyrka. Ingen annan ligger där.

Marco Och hur vet man att det är de?

Antares Det vet man bara. Ingenting är mäktigare och mera tillförlitligt än traditionen.

Marco Jag önskar jag kunde tro på er, sagoberättare, men jag tror bara på sådant som kan bevisas. Jag tror förvisso på att ditt land är det vackraste i världen, det måste ett land av mest bara höga berg och stora sjöar och vidsträckta trädgårdsodlingar vara, men det där sista vill jag se med egna ögon förrän jag tror på det.

Antares Jag inbjuder er alla till mitt land Kashmir med öppna armar att se med egna ögon. Vår konung skall välkomna er.

Marco Tyvärr, min vän, vi har redan förlorat nästan ett år här i Kandrasjan, och Kina är vårt resmål. Men tack för din beskrivning av ditt vackra land. Nu vet jag att vi kommer fram till Kina. – Far, vi reser vidare i morgon.

Nicolo Känner du dig plötsligt frisk?

Marco Nej, men om Jesus kunde överleva sin egen död och begravning och resa ända till Kashmir med sina sår i händerna och sidan, så kan jag resa till Kina. Vi har förlorat tillräckligt med tid här. Jag är en pådrivare och ingen bromsare.

Nicolo Om du känner det så skall jag ge order om förberedelser till uppbrott. Det kommer ändå att ta några dagar.

Marco Bara vi kommer iväg. Tack för din skildring, Antares. Jag skall försöka komma ihåg den och ditt land på vår återresa.

Antares Marco Polo, ni skall alltid vara välkommen till världens vackraste land.
(*bugar sig och går*)

Akt III scen 1. Xanadu. Kejsarens praktfulla hov.

Kublai Khan Det var den bästa nyheten på länge. Äntligen så är de alltså här. De skall bemötas och mottagas med den högsta prakt och ära med utomordentliga ceremonier, som det höves sådana långväga resenärer från den andra sidan världen. Visa in dem med all den tillbörliga respekt som de förtjänar. Ja?

amban De är ej två men tre.

Kublai Vem är den tredje?

amban Någon brorson till dem.

Kublai Alltså något av en yngling? Ännu bättre! Låt oss inte dröja mera men med all den pomp och ståt som erfordras bemöta dem med överväldigande generositet.

(*De tre Polos eskorteras in under högtidliga former.*)

Välkomna, mina vänner! Jag har väntat länge på er. Varför dröjde ni så länge?

Nicolo (bugar sig vördsamt först, hälsar med de sina under övliga former, och först när han reser sig igen:) Min kejsare, jag beklagar djupt vårt dröjsmål, men som alla resenärer vet är ingen resa helt utan bekymmer, särskilt inte när man reser mellan olika länder med olika politiska förvecklingar. När vi kom tillbaka till Italien fanns det ingen påve, och då en del av vår funktion var att utgöra en förbindelse mellan er och vår påve måste vi invänta valet av en ny. Fortsätt du, Maffeo.

Maffeo Det dröjde år, och slutligen bestämde vi oss för att ta den risken att bege oss utan påvens vidimatur. Vi kom inte längre än till Akkon, porten till det heliga landet, så blev vår biskop där helt plötsligt vald till påve, och vi måste återvända till Italien, där han gav oss två privata sändebud att följa oss till er. De vände inför svårigheterna med krigen och intrigerna. Syriens och Persiens berg, där främst en furste nämnd den Gamle av Bergen vållade den största fruktan genom hot och lömskhet.

Kublai Och vem är den unge mannen ni har med er?

Nicolo (lägger armen om honom) Detta är min son, min ende son, som föddes kort efter min förra avresa och vars moder avled efter födseln, vilket jag ej underrättades om förrän när jag kom tillbaka efter sexton år. Han är tjugo nu, och mycket av vårt dröjsmål hit berodde på att han ett helt år låg svårt sjuk i Kandrajan.

Kublai Vad var det för sjukdom?

Nicolo Ökenfeber med svår inflammation av ögonen, men han är nu fullständigt återställd och friskare än någonsin, mest tack vare hans egen vilja och beslutsamhet att lära känna denna världen.

Kublai Han ser käck och modig ut och verkar därtill pålitlig.

Maffeo Han har aldrig svikit oss på någon punkt.

Kublai Han skulle vara just en sådan ung initiativrik man som jag behöver, frisk, energisk och beslutsam, erfaren och resvan, villig att ta risker och strapatser. Vill du tjäna mig, min son?

Marco Jag skulle ej ha någonting emot det medan vi är här i Kina.

Kublai Då hoppas jag ni stannar länge. Jag har blott den bästa erfarenhet av din far och farbror, det finns inte mera hederliga män än resande affärsmän, och du är dess like men dessutom ung och full av möjligheter.

Nicolo Hur önskar ni att han skall tjäna er?

Kublai Som sändebud omkring i hela Kina. Jag behöver effektiva sådana, och denne er herr son motsvarar nästan idealiskt mina önskemål.

Marco Det vore blott en ära för mig att få pröva mina vingar i er tjänst.

Maffeo Han har redan grundläggande kunskaper i språket, som han gärna utvecklar.

Kublai Då har vi kommit överens om saken. (*går fram och övertar Marco från Nicolo*) Låt mig visa er omkring. Det här palatset är ert hem framöver och så länge ni behagar oss med att förbli i Kina. Känn er hemma såsom hedersgäster på helt obegränsad tid. Tag hand om tiden och utnyttja den så väl ni kan, ty när ni en gång är tillbaka i ert hemland kommer denna er speciella storhetstid i Kina såsom khanens främsta hedersgäster aldrig mer tillbaka. Ni är köpmän. Samla skatter, kunskap och erfarenheter, och ni skall bli rikast i Italien när ni kommer hem igen.

Maffeo (bugar sig med alla tre) Vi tackar för er utomordentliga generositet.

Kublai Nej, mina vänner, det är jag som mer har anledning att tacka er för att ni alls kom hit.

Scen 2.

Silverklocka Det är första gången vi får tala med varandra på förtroget vis, men allt har gått så smidigt hittills att det säkerligen inte kan gå fel. Visst är han väl exotisk?

pigan Vi har aldrig sett en sådan människa i Kina förr. Han liknar ingenting.

Silverklocka Han liknar väl en människa?

pigan Nätt och jämnt.

Silverklocka Men visst är han väl en grann och vacker man?

pigan Men fullständigt apart och främmande för allt i vår värld. Han är enkel, rättfram och abrupt och saknar helt finess och ceremoniell begåvning, så att han kan verka okänslig och kall.

Silverklocka Det är blott för att han är hederlig. Han kan ej konsten att förstå sig.
pigan Här är han nu. Vill ni att jag blir kvar?

Silverklocka Bli kvar och fnittra om du vill. Han tål nog mina sällskapsdamer.
(*Marco visas in, nu helt uppklädd i kinesisk hovutstyrelse, som en prins*)

Välkommen, ädla prins från Norden.

Marco Er ynnest är för stor för mig. När jag emottog er förkrossande inbjudan kunde jag ej tro att det var sant.

Silverklocka Jag har nog varseblivit era blickar, och min far har blickat vänligt mellan er och mig. Har ni ej misstänkt något?

Marco Vad har jag då haft att kunna misstänka?

Silverklocka Att något var i görningen.

Marco Prinsessa, ursäkta min ignorans och naivitet, men jag har inte misstänkt någonting.

Silverklocka Dock har ni visat uttrycksfulla blickar.

Marco Får jag vara ärlig?

Silverklocka Kan ni vara annat?

Marco Jag har drömt om er.

Silverklocka Det gläder mig. Det tar jag som en komplimang. Då har ni ingenting emot mig.

Marco Redan innan jag kom hit så har jag drömt om er.

Silverklocka Fastän ni aldrig sett mig?

Marco Fagrade prinsessa, när jag drällde som en sjuttonåring bland Venedigs krogar träffade jag där av tillfällighet er ambassadör. Jag visste inte då om jag alls skulle komma med min farbror och min far till Kina, men jag drömde om det, och ambassadören visade för mig då ett porträtt av er, som var så vackert, att jag aldrig kunnat glömma det.

Silverklocka Har ni det kvar?

Marco Han bara visade det för mig, men jag memorerade det i detalj, och det har alltid kvarstått levande för mig som mina drömmars mål, tills jag fick se er här i verkligheten.

Silverklocka Blev den verkligheten svår för er?

Marco Tvärtom! Jag överväldigades av att den fullständigt överträffade min dröm med att ej blott besannas men att vara så fullständigt överlägsen både ert porträtt och alla mina ljuvligaste drömmar.

Silverklocka Då är det som jag trodde. Vi passar för varandra.

Marco Menar ni?...

Silverklocka Min far ser gärna att ni antar mig som hustru. Han vill ha er till sin svärson.

Marco Det betyder...

Silverklocka Ja, min ädla mörke prins från Norden, det betyder att ni får behålla här i Kina er betydenhet och höga ställning som min faders högra hand och som hans viktigaste kejsarliga sändebud, samtidigt som ni blir en del av vår familj och under alla era dagar fritt kan fortsätta att samla rikedomar.

Marco Det betyder, att jag aldrig mer kan lämna Kina.

Silverklocka Har ni någonting emot det?

Marco Käraste prinsessa, jag är alltför överväldigad för att kunna svara. Ni måste dock förstå, att en så viktig omställning måste jag diskutera med min far och farbror. Om de ej har någonting emot det har ej jag det heller.

Silverklocka Det är rimligt. Tala med er far och farbror, och själv skall jag tala med min far. Det måste dröja någon tid naturligtvis tills vi kan fira bröllop, ty ceremoniet kräver utomordentliga förberedelser, då bröllopet blir kejsarligt.

Marco (faller på knä för henne) Jag har alltid dyrkat er, men genom detta initiativ från er skall jag nu dyrka er miljonfalt.

Silverklocka Tack, min ädle prins. Då vet vi var vi står. Jag tror vi kan betrakta oss med någon tillförsikt som nyförlovade.

Marco Min härskarinna och prinsessa, ni gör mig till världens lyckligaste man. Dess värre har jag inte mycket mer att bjuda av mig själv än blott mig själv.

Silverklocka Det räcker gott, och mer begär jag inte. Gå nu. Vi har kommit på rätt väg.

Marco Farväl, prinsessa. Vi skall alltid från idag stå i kontakt och nära med varandra, när ej kejsaren har skickat ut mig på ett uppdrag.

Silverklocka Ni är resenär till yrket, och det är jag inställd på. Vart ni än reser står jag alltid nära er, min Marco, då min ande alltid skall förbli med er.

Marco Jag är överväldigad av tacksamhet. (*böjer knä på nytt, kysser hennes hand på naturligaste italienska manér, och skyndar ut*)

Silverklocka (till pigan) Gick det bra?

pigan Över all förväntan, käraste prinsessa. Nu kan ingenting gå fel.

Silverklocka Det är meningen.

Scen 3.

Kublai Det gläder mig, min son, att jag får kalla dig min son. Jag har ej egna söner, bara döttrar, och jag fruktar att det efter mig blir ganska bittert här i Kina genom giriga och ambitiösa släktingar, brorsöner framför allt, som icke gillar dig. Hur mycket jag än ville det så kan jag därför icke göra dig till min universalarvinge. När jag dör skall du ej dröja med att lämna Kina.

Marco Fader, hoppas verkligen att det ej blir aktuellt på länge.

Kublai Men som min svärson skall du ha mitt obegränsade förtroende, och din makt skall då vara nästan lika absolut som min. Här måste jag dock varna dig. Att vara kejsare av Kina är inte lätt.

Marco Det har jag sett.

Kublai Och därför blir det inte heller lätt för dig att vara min förvaltare. Jag måste ständigt skicka ut dig på besvärliga och olustiga uppdrag, ofta hemskt långt bort, så att en uppdragsresa kan ta år. Tyvärr så kan du inte då ta med dig Silverklocka på så omfattande och strapatsrika och långvariga resor.

Marco Vi skall älska innerligt varandra icke desto mindre.

Kublai Det tror jag säkert. Tala om för mig nu, vad var det för sällsamt med den Gamle ifrån Berget? Var han gruvlig som tyrann?

Marco En sällsam maktprofet, som lägger under sig det ena riket efter det andra genom en hemlig armé av spionsoldater, som värvas genom berusning och förförelse.

Kublai Jag har hört talas om honom, en farlig man, inte minst för oss buddhister, och han hotar våra västliga intressen främst i Turkestan. Jag skall sätta min bror på honom. Om jag skulle behöva din hjälp mot honom, är du då beredd?

Marco Jag känner honom och har träffat honom.

Kublai Det är det jag tänker på. Du kunde vara mer än väl behjälplig. Men hans bergsområde ligger väldigt långt bort härifrån, och hans rike kan vara ointagligt.

Marco Men jag känner vägarna och hans slotts belägenhet och hur det kontrollerar Kurdistan.

Kublai Just det. Jag är rädd, min son, att du kunde vara till ovärderlig hjälp mot honom. Men det tar vi sedan, om några år eller mera. Nu skall vi fira bröllop, och allt universums högsta åstundan skall vara under denna tid att genomföra ditt och min mest älskade prinsessas lyckliga, odelat saliga och framgångsrika bröllop. Inget får förmörka himlen under dessa festligheter, som skall vara hela året ut. Ni ska få den ljuvligaste smekmånad som någon prins av blodet drömt om, och er lycka skall så länge du är kvar i Kina vara oantastlig.

Marco Säg mig bara en sak.

Kublai Ja, min son?

Marco Din farbror var ju Djingis Khan av Mongoliet, som var muselman, men ni är nu buddhister, och du ser islam nu som ett hot.

Kublai Jag förstår din fråga. Djingis Khan var inte religiös, men han tog islam som sin religion mest för att lättare behärska de muslimska länderna. Jag härskar bara över Kina, som är mest buddhistiskt, men i motsats till min farbror är jag religiös. Jag finner den buddhistiska filosofin nog vara världens mest förnuftiga religion, och därför vårdar jag mig om buddhismen och dess odling, främst i det land där den har utvecklats högst, Tibet, som därför är mitt trognaste och mest tillgivna rike. Sakyaklosterorden har jag därför extra understött och främjat, och jag hoppas att min insats skall medföra att vårt hemland Mongoliet nu för alltid skall förbli buddhistiskt.

Marco Och varför är islam ett hot?

Kublai Ej överallt, men genom sådana maktsugna skurkar som din gamle man från bergen, som förför och värvar ungdomar för att uppfostra dem till mördare, är muselmanerna ibland en farlig sekt av omänskligt oacceptabelt slag, som mördar utan urskiljning, varvid mest oskyldiga, hederliga och rättframma människor offras. Det är hotet i oförmågan eller oviljan att skilja mellan gott och ont eller mellan rätt och orätt.

Marco Jag förstår.

Kublai Jag hoppas att du inte misstycker om vi om några år behöver din hjälp för att stoppa honom.

Marco Fader, jag är din och äger blott att lyda vad du än befäller mig.

Kublai Då befäller jag dig till att börja med att gifta dig med den vi båda älskar, du som hennes högst upphöjde man och jag som hennes lyckliggjorda fader. Är du med?

Marco Min kejsare, jag hänger med er ända intill döden.

Kublai Så talar sonen som jag aldrig fick men som jag har ändå.
(tar honom om avlarna och går förtroligt ut med honom)

Akt IV scen 1. Den Gamle i Berget i sin borg.

Aladdin Så är då slutet kommet. Men hur kunde Kinas kejsare så väl förstå och känna till min dal, dess vägar och dess hemligheter? Någon måste ha förrätt mig, någon av de mina, någon, som glömt bort sin salighet och lycka och Profetens löften och tillgänglighet och nyckel till det enda sanna paradiset, muselmanernas, som jag blev utvald till att leda mänskligheten till. En nedrig usling har förnedrat sig till lågt förräderi och visat världens korrumpade och totalitära furstar vägen till mitt paradiset för att förstöra det. Vem kan det vara? Jag kan inte tänka mig en enda av de mina, ingen av mina elitagenter, ingen av mina utvalda gyllene gossar, ingen trogen proselyt till mig och till Profeten. Nå, jag kanske aldrig skall få veta det, ty nu inbryter de objudna gästerna för att förstöra mitt unika livsverk och Profetens väg och efterföljd med porten, ingången och nyckeln till hans paradiset.

(Kejsarliga stormtrupper bryter in.)

soldat 1 Där är han!

soldat 2 Den store skurken själv!

soldat 3 Nu är det slut på ert terrorvälde, gamle gubbe!

Aladdin Säg blott en sak. Vem visade er vägen hit? Vem har förrätt mig?

Marco (träder fram bakom soldaterna) Vi ses igen, min en gång gästfrie värd.

Aladdin Dig känner jag igen. Du är ej någon av de våra. Du är...

Marco Marco Polo, till er tjänst, speciell kommissionär och missionär hos kejsaren av Kina.

Aladdin Italienaren! En kristen! Som jag släppte genom här för många år sen, väl medveten om att de en dag skulle sinka mig. Nu har den dagen kommit, men min frist blev längre än jag väntat mig.

Marco Vi har en del att tala om. Soldater, vänta på mig utanför.

Aladdin Ni hade då ej gjort mig något ont, och därför lät jag er då fara vidare i fred, och jag förbjöd envar att hindra er på resan. Ni fick mitt beskydd i stället. Nå, hur gick er resa?

Marco Den tog tre år allt som allt, men ett år låg jag sjuk i Turkestan, som ni så skrämmande exakt profetiskt förutsade.

Aladdin Jag beklagar. Jag blott såg och sade vad jag såg. Så nu är ni tillbaka som min bödel och förintare.

Marco På kejsarens befallning. Han har hört de bittra rösterna och klagomålen från de oskyldiga fäder som förlorat sina söner genom er.

Aladdin Det ägde aldrig rum ett krig som inte krävde sina offer. Fäder klagar aldrig annars över krigets skördade och stupade, naturligt förolyckade soldater. Bara för att det är jag som anført dem har sorgens bittra klagan höjts av män. Jag var för god för denna världen, som de dödliga fäfangans eftertraktare ej kunde tåla.

Marco Ni har stått i spetsen för ett terrortyranni.

Aladdin För världens välfärds skull och i Profetens namn. Jag har blott gjort det samma som Profeten gjorde, men han dog förrän han blivit gammal. Vid hans död blev hans sak helig, och den kunde därför föras till en allmän seger överallt. Men ni skall inte låta någonting bli kvar av mitt unika livsverk. Ni skall riva mina slott och trädgårdar så att ej någonting av mig blir kvar, och det på kejsarens befallning, eller hur?

Marco Det är alldeles riktigt.

Aladdin Han förstör ett heligt livsverk, och det utnyttjar han er till. Jag försökte bara skapa paradiset. Var det fel? De lärjungar jag värvade var stolta över att få tjäna mig och breda ut mitt välde. Jag försökte bara rädda världen, men er härskare och alla världens furstar som blott lever för sin girighet och makt försöker blott och lyckas ruinera, korrumpna och förstöra den. Och ni har gjort er till den destruktiva maktens redskap. Ingenting skall bli bestående av Kublai Khans enorma makt, den skall förfalla för att övertas av girighetens kaos och inbördeskrig, och Djingis Khans oövervinnliga dynasti skall icke existera mer än i ett par generationer. Ni är alla dödliga fäfangans narrar, ni som tjänar världens makt. Och du, min vän, skall efter detta bara möta tragedier.

Marco Vad för tragedier?

Aladdin Liksom jag såg dig ett år i sjukdom ser jag nu blott vad jag ser, och denna gång skall jag ej avslöja ditt öde och din tragedi. Det blir min hämnd.

Marco Jag kan ej skona er.

Aladdin Och även om ni gjorde det så gjorde det ej saken bättre. Mitt palats är oskärat av maktens destruktiva våldsmän och barbarer. Det kan icke göras ogjort. Ni har rubbat mina cirklar, och de kan ej mer bli hela. Samtidigt är era liv förstörda, ty att rubba andlighetens ordnings cirklar är att vända världen upp och ner. Det är ert ansvar, och ni får ta konsekvenserna.

Marco Ni talar liksom förr i gåtor.

Aladdin Det gör alla obegripliga profeter blott emedan de ser allting klart alltmedan ni ej fattar självklarheten förrän det är alldeles för sent.

Marco Jag är ej rädd för er.

Aladdin Nej, ni är inte rädd för något, och det räddar er åt evigheten.

Marco Skall det vara uppmuntran eller komplimang?

Aladdin Se det, Marco Polo, som mitt testamente. Res så snart ni kan hem till ert eget land. Det är mitt sista råd till er.

Marco Jag tjänar kejsaren och kan ej lämna honom.

Aladdin Kejsare är dödliga, och makt är alltid övergående. Som köpman borde ni ta er i akt för båda.

Marco Vi är färdiga. Jag måste överlämna er åt kejsarens soldater.

Aladdin Var så god. Jag har gjort mitt, och även jag är färdig.

Marco (går och öppnar dörren, visar in soldaterna) Han är er. *(går ut)*
(Soldaterna gör processen kort med den gamle och tänder sedan eld på stället innan de går ut. Allting brinner upp och förintas.)

Scen 2.

Maffeo Hur skall vi berätta det för honom? Hur skall han klara det?

Nicolo Vi bara måste. Han är ju i alla fall en man.

Maffeo Men sårbar. En man som han, som klarar allt och uthärdar vilka strapatser som helst, är sårbarast i känslorna.

Nicolo Vill du påstå att vi kan hålla det hemligt?

Maffeo Jag är rädd för konsekvenserna.

Nicolo Han får lära sig. Han har lärt sig allting hittills, och han har lärt sig ta det lugnt. Även detta blir en övergående prövning.

Maffeo Här är han nu.

Nicolo Återkommen hem igen till kejsarhuset som en hjälte efter väl utfört uppdrag. Välkommen hem, min son!

Marco Vad är det? Ni verkar inte särskilt glada.

Maffeo Vi har tyvärr dåliga nyheter.

Marco Är kejsaren död?

Nicolo Nej, Marco, men hans dotter, din hustru.

Marco Nej!

Nicolo Ta det lugnt, Marco. Ta det som en man.

Marco Min hustru! Min älskade! Min älskade prinsessa! Mitt livs enda kärlek!

Nicolo Gråt ut, min gosse, och sörj. Låt sorgen värka ut ur hjärtat, så att det sedan kan bli friskt igen.

Maffeo Vi beklagar verkligen.

Marco Och kejsaren?

Nicolo Han är otröstlig. Han har stängt in sig.

Marco Jag måste uppsöka honom.

Nicolo Jag tror du är den enda som han skulle släppa in.

Marco Men hur gick det till? Vad hände?

Maffeo En kort tids intensiv sjukdom med hög feber.

Nicolo Vi känner inte till sådana sjukdomar i Europa.

Maffeo Hon gick helt enkelt sönder. Kinesiskorna är bräckliga käril. Hon lär oavbrutet ha talat om dig under sin sista feberyrsel.

Marco Jag var för länge bortrest. Makten kallade bort mig. Jag försummade henne i uppfyllandet av mina plikter.

Nicolo Anklaga inte dig själv. Hon visste vilken resenär hon gifte sig med.

Marco Så mycket lycka, och så litet tid att hinna uppleva den! Våra korta perioder av tid tillsammans var blott som oaser i öknen av påfrestande skyldigheter.

Nicolo Köpmannens förbannelse. Hans resor saboteras alltid och fördröjs med alltid slutgiltigt förödande resultat. Tänk på min hustru, som varit död i femton år när jag äntligen kom hem och som jag hela tiden sett fram emot och längtat efter att få återse.

Maffeo Livet är grymt.

Marco Det är det verkligen. Min kejsare behöver mig. Jag måste dit.

Nicolo Skynda dig, Marco. Du kanske kan rädda honom. (*Marco ger sig iväg.*)

Maffeo Vad menar du?

Nicolo Kejsaren är värre därän än Marco och mycket äldre. Han har ingen möjlig tröst utom Marco.

Maffeo Hoppas han klarar sig.

Nicolo Hoppas Marco klarar honom.

Scen 3. Ett buddhistiskt kapell. Prinsessan på lit de parade.
Kejsaren i stilla bön, mumlande mantran, när Marco stiger in.

Kublai (utan att vända sig om) Där är du, min son.

Marco Jag är alldeles förkrossad.

Kublai Vem är inte det?

Marco Jag hade ingen aning om att hon var sjuk.

Kublai Det gick så hastigt. Hon dolde sitt lidande väl.

Marco Var hon länge sjuk?

Kublai Ingen vet. Det märktes först mot slutet, när febern aldrig gick ner. Hur gick din resa?

Marco Uppdraget slutfört.

Kublai Naturligtvis. Några sviter?

Marco Den Gamle i Berget förutspådde mig en katastrof, och jag kommer hem till detta.

Kublai Jag beklagar. Ingen ville det.

Marco Nej.

Kublai (reser sig från golvet) Allvaret har gjort entré i våra liv. Borta är lyckan och romantiken, och det värsta är, att jag har inte långt kvar. Hur skall det gå för er när jag är borta? Min brorson har inte alls samma intresse av att skydda er och anlita era tjänster, och han blir den som griper makten efter mig. Jag har tänkt mycket på detta.

Marco Försök härda ut. Det måste vi alla göra.

Kublai Jag har åldern inne. Jag är mogen. Det är inte du. Ännu har du större delen av ditt liv framför dig. Det blir svårt för dig när både Silverklocka och jag är borta.

Marco Säg inte så.

Kublai Jag har redan sagt det, och det är sanningen. Och jag har kommit till ett beslut. Ni måste lämna Kina så fort jag är borta. Annars kan ni bli mördade av min brorson eller hans hantlangare. Det måste jag förebygga till varje pris. Men jag har tänkt ut en plan. Min systerdotter är bortlovad åt shahen av Persien. Hon är ung och har inte bråttom, och även shahen kan vänta, men det är en lång resa dit. Du får härmed uppdraget att eskortera henne när jag är borta.

Marco Låt oss båda sörja oss tillbaka till livet först.

Kublai Det ligger något i det.

Marco Kanske ni inte alls behöver tänka på att dö.

Kublai Hur odödliga vi än är, som kejsare, som diktare, som konstnärer eller något annat, så är vi ändå dödliga. Det är livets paradox. Jag dör gärna nu när jag är mogen. För min del är det ingenting som kan tjäna på att uppskjutas. Sörj du dig tillbaka till livet, men låt mig få sörja ihjäl mig.

Marco Min kejsare, jag vill bara hjälpa er.
Kublai Ni har aldrig svikit mig. Jag trodde på er från början.
Marco Katastrofen förenar oss i evigheten.
Kublai Vackert talat. Katastrofen förblir likväl en katastrof.
Marco Jag älskade henne för mycket. Därför dog hon.
Kublai Det var du inte ensam om.
Marco Vad skall vi göra?
Kublai Sörja, sörja och åter sörja.
Marco Bröllophögtiden har bytts till motsatsen.
Kublai Men sorgen är tyngre och varar längre.
Marco Jag klarar inte detta.
Kublai Jo, du skall klara det. Det är jag som inte skall klara det.
Marco Plötsligt blir jag gammal.
Kublai Jag har alltid varit gammal, men plötsligt är jag som död.
Marco Nej, den mest levande av alla.
Kublai Även ett stort hjärta kan brista.
Marco Låt mig få knäböja här bredvid er, och låt mig få tillbe henne en sista gång så länge knäna håller.
Kublai Så gärna, min son. Låt mig få dö i knäböjd ställning hos den dotter som var all min kärlek.
Marco Och min.
Kublai Kom, Marco. Låt oss resa bort på bönen vingar tillsammans.
(De knäböjer tillsammans i andakt inför den döda.)
Kublai (efter en stund) Marco, du skall veta, att det är med största ovilja jag ger er tillåtelse att avresa medan jag ännu lever, men det är så det måste bli. När du är borta kommer jag att sörja dig som jag nu sörjer min dotter, och det kommer att knäcka mig. Men ni måste vara borta när jag dör. Annars har ni ingen chans. Jag skall ge er fjorton skepp att eskortera min prinsessa med till andra sidan Indien. Hon är bara 17 år, så ditt ansvar blir oerhört, då du blir hennes högste beskyddare och ansvarar för att hon kommer fram till den konung som väntar på henne.
Marco Det är ett väldigt företag för en ung dams skull.
Kublai Vi har inget val. Hans tidigare drottning var av vår familj, och hon fick sin make att lova att aldrig gifta om sig om inte med en annan av vår familj. Kogatin är en fiffig dam, begåvad, välutbildad och spirituellt, så hon blir säkert ett angenämt resällskap för dig, men hon måste komma fram som jungfru.
Marco Naturligtvis.
Kublai Då är jag tillfreds. Jag släpper dig fri efter sjutton års trogen tjänst som min bästa medarbetare ur detta dödens fängelse där vi förlorat vår käraste skatt och som är min egen nära destination. Tvivels utan får ni höra om min död innan ni kommit fram. Ni kan aldrig sörja mig som jag skall sörja er och henne.
Marco Fader, ni har gjort allt för oss.
Kublai Nej, min son, jag har ej gjort mer än vad min plikt som storkhan bjöd. Efter mig är vår dynastis saga all, medan din saga kommer att leva vidare. Förvalta den väl.
Marco Jag är en dålig diktare.
Kublai Håll dig till sanningen. Det räcker.
Marco Så mycket kan jag göra.
Kublai Låt oss tillbe vid min dotters katafalk och aldrig glömma varandra eller henne i evighet.
Marco Nej, fader.
Kublai Ditt livs resa har blivit mitt livs resa. Må vi alltid fortsätta resa tillsammans.
Marco Ja, fader. *(De fortsätter andakten tyst tillsammans.)*

Akt V scen 1.

Maffeo Jag vet verkligen inte hur vi skall tackla situationen. Hur skall vi kunna tala om det för Marco?

Nicolo Han måste få veta det. Han kanske redan vet det.

Maffeo Två års resa förgäves! Och nu kan vi omöjligt återvända till Kina!

Nicolo Ta det inte så hårt.

Maffeo Men vad skall prinsessan säga?

Nicolo Hon tar det säkert med jämnmod. Hon har ju klarat denna resa bra.

Maffeo Medan vi har förlorat 250 män och alla sändebuden utom ett.

Nicolo Det löser sig nog. Lämna det åt Marco. Han klarar alla problem.

Maffeo Vi kanske aldrig kommer hem på det här sättet. Vem vet vad som väntar oss i Persien när där inte finns någon konung?

Nicolo Konungen är död. Länge leve konungen. Har du aldrig hört det förut? Om en konung dör tar en annan över.

Maffeo Men han är minderårig!

Nicolo Här kommer Marco.

Marco Jag har talat med ståthållaren Khiakato. Allt löser sig.

Nicolo Vad har du fått veta?

Marco Den minderåriga prinsen är just nu upptagen av gränskonflikter jag vet inte var, så är det ju alltid här i Persien, men regeringens ställföreträdare Khiakato har lovat mig att prinsen skall äkta prinsessan. De är ju nästan lika gamla.

Nicolo Fantastiskt! Och får vi återvända hem?

Maffeo Vi börjar bli gamla, Marco, och vi längtar hem.

Marco Vem gör inte det? Men vi får nog vänta här i ett antal månader på alla inrikespolitiska turer. Prinsen måste komma hem från sitt krig, bröllopet kräver sina förberedelser, och vi behöver vila upp oss efter en strapatsrik sjöresa.

Nicolo Minsann.

Maffeo Hur länge?

Marco Kanske nio månader.

Nicolo Men sedan är vi fria.

Marco Khiakato vill förse oss med lejdebrev och försäkringar med kejsrerliga pass så att vår resa genom Kurdistan och Armenien blir så säker som möjligt. Sådant tar tid.

Nicolo Men den Gamle i Berget är borta.

Maffeo Gudskelov.

Marco Tålmod, pappa och farbror. Om drygt ett år skall vi nog vara hemma. Det ordnar sig.

Nicolo Det gör det alltid tack vare dig.

Maffeo Det tror jag inte förrän vi är hemma.

Marco Vi är nästan hemma redan, farbror. Tänk på vår tjugoåriga resa. Och vi är redan i Persien.

Maffeo Jag skall ge mig till tåls, brorson, men åldern rycker i mig. Jag längtar hem.

Nicolo Det har du gjort i tjugo år. Ändå är vi resglada fortfarande.

Marco Farbror, vi har inlett sista akten av vår resa, och vi har inte långt kvar. Vi har klarat allt hittills, och vi har tidigare fått vänta i årtal på att situationer skulle lösa sig. Jag låg sjuk i ett helt år och trodde jag skulle dö, vår kejsare i Kina kvarhöll oss i sjuått år, och denna resa på två år med skörbjugg och manfall av katastrofala dimensioner har vi klarat av så att vi ändå lyckats överlämna en frisk prinsessa till hennes brudgum, varmed vi uppfyller vår sista plikt mot kejsaren. Vi är praktiskt taget fria och lediga redan. Vi behöver bara vänta i nio månader till.

Nicolo Mödrar kan alltid vänta så länge. Det kan vi också.

Maffeo Jag är ännu inte för gammal för att åka hem. Men jag vill inte komma hem för gammal.

Nicolo Vi blir aldrig gamla, broder. Resenärer åldras inte. Se på Marco. Han är fortfarande som en sjuttonåring.
Maffeo Vänta bara tills vi kommer hem.

Scen 2. Fängelset i Genua.

kommendanten Vad är han för en typ egentligen? Är han en galning eller en fantast?
fångvaktaren En skrävlare. Han var ökad som sådan i Venedig. Han berättar de mest osannolika historier, och i Venedig kallades han allmänt för miljonförfalskaren för sina omätliga lögners skull.

kommendanten Dock lär han faktiskt ha rest i Kina.

fångvaktaren Ja, under mer än tjugo år.

kommendanten Alltså måste det ligga något i hans historier.

fångvaktaren Det gör det i alla skepparhistorier. Problemet är att sanningen vanligen är begravd levande och glömd under pyramider av lögner.

kommendanten Jag ser inget ont i att låta messer Rustichelli få hand om honom.

fångvaktaren Hans historier saknar åtminstone inte underhållningsvärde.

kommendanten Hämta in honom. Jag vill tala med honom.

fångvaktaren Ja, herr kommendant. (*går ut och hämtar en fånge*)

kommendanten Marco Polo från Venedig, köpman storskrävlare, mytoman, rik som ett troll efter resor i Kina, och krigsfånge hos oss. Vem är han egentligen?

(*fångvaktaren visar in Marco, något grånad.*)

Slå er ner, messer Polo från Venedig. Det har framkommit ett önskemål från er medfånge messer Rustichelli från Pisa att få nedteckna era memoarer. Jag ser inget ont i detta, men jag vill gärna ställa er några frågor.

Marco Var så god.

kommendanten Jag vet att ni rest omkring i hela Asien i mer än tjugo år. Detta borde ju ha gett er någon erfarenhet. Ni hade ert på det torra genom en ansenlig vinst genom era resor, men så fort ni kommer hem till Venedig kastar ni er ut i brinnande krig med Genua och det till sjöss, fastän ni helt saknade erfarenhet av sjöslag. Varför denna dåraktiga dumdristighet? Är ni dum i huvudet eller ordentligt galen?

Marco Herr kommendant, jag har alltid varit öppen för nya erfarenheter. Efter mina tjugotre års resor i Asien var jag för rastlös för att finna mig till ro i Venedig. Jag fick ganska snart tråkigt. Dessutom fann jag inget gehör hos mina landsmän för mina erfarenheter. De trodde inte på ett ord av vad jag berättade. Jag fann mig som en fullständigt främmande utböling i min egen hemstad, och jag kunde inte dela med mig ett ord av mina erfarenheter av Kina utan att bli utskrattad och stämplad som lögnare. När kriget kom tänkte jag, att här kunde jag göra en insats för Venedig, samtidigt få litet omväxling, kanske någon ära av mina landsmän och lära mig något nytt. Tyvärr förlorade vi. Att hamna här i krigsfångenskap ingick inte alls i mina planer.

kommendanten Ni lär få tråkigt här, då ni här ännu mindre kan få någon att dela era historier med. Emellertid har en annan krigsfånge, sagde messer Rustichelli från Pisa, visat sitt intresse för era historier och bett mig om lov att få nedteckna dem. På det sättet kan ni båda förgylla er fångenskap här tills ni blir fria när freden kommer, men det kan ta några år.

Marco Jag är van att vänta.

kommendanten Säg som det är. Säg att ni bara fabulerar och far med ljug.

Marco Vad tänker ni på?

kommendanten Allt det här omöjliga nonsenset om svarta stenar som brinner, papperspengar, böcker som ej är handskrivna men massproduceras genom någon mekanisk process, städer med över miljoner människor, att ni anförde en flotta på fjorton skepp och nästan tre tusen matrosar bara för att frakta en prinsessa från Kina till Persien...

Marco Herr kommendant, varje ord är sant.

kommendanten Messer Polo, ni kan inte begära att någon levande människa skall kunna tro er.

Marco Det spelar ingen roll vad man tror. Jag håller mig till sanningen ändå.

kommendanten Ni är omöjlig. Era fantasier har skenat iväg så långt med er att ni blivit övertygad om att de utgör verkligheten i stället för verkligheten. Ni är förlorad.

Marco Herr kommendant, får messer Rustichelli hjälpa mig att nedteckna mina memoarer?

kommendanten Bara på ett villkor. Att ni håller er strikt till sanningen.

Marco Jag lovar.

kommendanten Kan jag lita på det?

Marco Herr kommendant, jag lovar att hålla mig strikt till fakta. Jag skall bara meddela rent vetenskapliga observationer. Jag har kvar anteckningar från alla mina resor i Asien som är autentiska, och dem skall jag hålla mig till. Bara för att tillfredsställa er och andra klenrogna negativister skall jag bara anföra sådant som inte kan bestridas, då jag sett det med egna ögon.

kommendanten Kan jag lita på det?

Marco Jag ger er mitt hedersord. Jag lovar att förtiga allt av mina resor som inte hör till den konkreta verkligheten.

kommendanten Då har ni min tillåtelse. Jag skall låta er dela cell med messer Rustichelli, och han skall få obegränsad tillgång till skrivmaterial, bara för att ni två skall få tiden att gå och inte försmäkta i instängd ledsnad. Blir det bra?

Marco Tack, herr kommendant.

kommendanten Kom ihåg: inga lögner!

Marco Jag har lovat.

(Kommendanten går.)

När skall mänskligheten äntligen fatta, att verkligheten är så mycket mer än verkligheten? Ge dem vad de tål, ge dem bara den exakta vetenskapliga verklighet som du har belägg för genom faktiska observationer, och låt dem aldrig veta något om allt det andra, österlandets magi med dess både förnuftiga och extrema religioner, i dynamik och vishet vida överlägsna kristendomens förstenade dogmatik, och dina relationer med världens klokaste kejsare, som ville ha direkt förbindelse med påven, din olyckliga kärlek och dina utomordentliga besvikelser när du kom hem, där ingen kunde se en annan verklighet än sin egen inskränkthet. Jag kan aldrig mera resa ut, men jag har rest, och åtminstone det skall aldrig någon kunna tvivla på. Låt dem tvivla på allt som jag inte skriver ner, och låt bara det komma fram som är för torrt för att kunna betvivlas. Låt mig sedan få skratta åt alla de läsare som aldrig får läsa vad jag verkligen varit med om. *(reser sig och går tillbaka till sin cell.)*

Manali 6.9.2011

Efterskrift

Marco Polo skrev aldrig något själv om sina resor. Den bok som går under hans namn skrevs långt efter dessa och är bara hans dikterade reminiscenser av sina geografiska och vetenskapliga fakta. Den är därmed en av de torraste böcker som skrivits och inte ens av honom själv och har knappast några litterära förtjänster. Emellertid är många av de fakta som framgår ur boken så bestickande, att det är ett utomordentligt tacksamt ämne för spekulationer. Det bör framhållas att Marco Polo själv och ännu mindre hans sekreterare aldrig någonsin förskönade eller hittade på något. Därför har det varit så frestande för andra att fylla i dessa utomordentligt frestande tomrum både med vad som kan stå skrivet mellan raderna och vad som kan ha ägt rum, som om det som Marco Polo lät nedteckna inte alls var lika intressant som det som han *inte* nedtecknade – få resor i historien har varit mera fantasieggande.

Denna dramatisering ansluter sig troget till spekulatioerna, romantiseringarna, utbroderingarna och fantasierna. Det må påpekas att belägg saknas, men faktamaterialet rymmer och döljer ett gåtfullt universum av oförnekliga möjligheter. Vi har försökt skissera några.

Några autentiska fakta:

Marco Polo levde troligen 1254 till 8 januari 1324 och blev alltså troligen 69 år. Han medföljde sin far och farbror på deras andra resa till Kina 1271-95, från vilken alla tre kom levande tillbaka.

Kublai Khan, kejsare av Kina, levde 1214-94.

Alo-Eddin, "den Gamle av Berget" var en historisk person, vars verksamhet stävjades 1256 av storkhanens broder.

De kinesiska hovscenerna bör ges all möjlig prakt. Det är värt att notera, att Kublai Khans kejsarpalats Xanadu gick igen i mediemogulen William Randolph Hearts slott med samma namn, känt i filmhistorien genom Orson Welles' "Citizen Kane".

Då prinsessan Silverklocka bara förekommer i en scen bör hon i denna scen få framträda i all den kinesiska kulturglans som är möjlig.

Hennes enda scen hindrar inte, att man i en eventuell filmatisering kan tillfoga en extra bröllopsscen med tillbörlig kinesisk hovprakt – samt senare en liknande begravningsscen.